

Гнілуша С. І.

*аспірант 4 року навчання за наук. спеціальністю «081-Право»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: GnilushaSV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5979-5627*

Починаючи з 2017 року, на міжурядовому рівні між Україною та країнами-партнерами було ініційовано проведення щорічної міжнародної конференції «Ukraine Reform Conference», що має на меті експертний обмін думками щодо прогресу реформ в Україні: огляд основних результатів реформації в різних галузях та визначення подальших пріоритетних напрямів процесу реформ с залученням думок бізнесу, міжнародної спільноти, а також представників українського громадянського суспільства [1].

Перша конференція була проведена в Лондоні в 2017 році, а друга вже в Копенгагені в 2018 році. За результатами другої зустрічі, де були присутні високопосадовці з різних країн, зокрема голова МЗС Канади Христя Фріланд та тогочасний міністр закордонних справ Великої Британії-Боріс Джонсон, було розроблений пакет з щонайменше 35 законів в економічній сфері для підтримки бізнесу, а також обговорено результати за 5 пріоритетними напрямками реформації, що були оголошені на першій зустрічі у Лондоні [2].

Отож, третя конференція з питань реформ в Україні була проведена на початку липня 2019 року за підтримки Уряду Канади у Торонто, де було зібрано делегатів з 31 країни. І вже на цій міжнародній зустрічі було представлено візійний документ щодо пріоритетних реформ в Україні від громадського суспільства-«Принципи Торонто».

Слід зазначити, що проєкт документу було попередньо презентовано у травні 2019 року на форумі Коаліції Реанімаційного Пакету Реформ, що виступала як координатор групи експертів громадського суспільства з підготовки зазначеного документу, з метою дискусії та збирання думки українців.

Особливістю «Принципів Торонто» є представлення згуртованої позиції понад 90 громадських організацій та об'єднань: всеукраїнські, регіональні та асоціації українського бізнесу, а також залучення понад 100 галузевих експертів [3].

«Принципи Торонто»-це, в першу чергу, не юридичний документ, а спільне бачення українських громадян майбутнього України на подальші 5 років (2019-2023 рр.). Не зважаючи на те, що документ не має юридичної ваги, його важливість просліджується саме в розкритті поглядів українського суспільства та ставлення до реформ в Україні, що представляють справді важливі напрямки реформування, які потребує громадськість. Дійсно, «Принципи Торонто» мають глибинне трансформаційне значення, адже документ був створений у синергії гілок громадянського суспільства, що є справжнім рушієм впровадження реформ в Україні, на чому також наголошує і Христя Фріланд [4].

На IV міжнародній конференції, що проходила у Вільнюсі в 2021 році, Урядом України була представлена «Стратегія України 2030», в якій переважали завдання з економічного розвитку та його підтримки міжнародним співтовариством, а також закріплено курс на євро- та євроатлантичні інтеграційні процеси, зміцнення та підтримку демократії й верховенства права, що зазначаються як невід'ємні елементи розвитку країни [5].

«Принципи Торонто» став фундаментальним документом для подальшого обговорення процесу реформ в Україні. Так, під час підготовки до IV конференції було проведено форум «Діалоги про реформи: на шляху до Вільнюса», що об'єднав представників влади, міжнародних партнерів та громадського суспільства. Учасниками форуму було обговорено процес та результати реформ за рік.

Коаліція Реанімаційного Пакету Реформ, продовжуючи слідувати визначеним пріоритетним напрямкам реформ у візійному документі «Принципи Торонто», кожного року проводить моніторинг та оцінку політики проведених реформ та її відповідність «Принципам Торонто». Далі, за результатами оцінки, визначаються актуальні виклики та проблеми за галузевим напрямом та надаються рекомендації стосовно пріоритетних питань на наступний рік.

Слід звернути увагу на останній моніторинг результатів впровадження реформ за період 2020-2021 роки [6]. Визначимо загальні показники оцінки виконання рекомендацій експертів (за групами) та відобразимо в таблиці 1.

Таблиця 1. Загальні показники оцінки виконання рекомендацій експертів (за групами)

Критерій виконання	Група			
	Верховенство права і національна безпека	Демократія і належне врядування	Економіка і сталий розвиток	Розвиток людського капіталу
Всього рекомендацій	66	83	48	94
Виконано	7	3	2	5
Частково виконано	37	46	32	53
Не виконано	22	34	14	36

Відповідно, до визначених загальних показників просліджується закономірність для кожної групи напрямків реформ. В першу чергу, загальний відсоток виконання рекомендацій у середньому становить 5,93%, коли часткове виконання у середньому 58,63%, а невиконання рекомендацій-35,44% (рис. 1).

Так, роблячи висновки, спостерігаємо, що більшість рекомендацій або не виконується, або знаходиться у частковому виконанні, тобто процес реформ дає дослухування до громадянської думки має досить невтішний результат та повільні темпи виконання.

Рис.1. Загальні показники оцінки виконання рекомендацій експертів (за групами, у %)

Висновок: Грунтуючись на основах демократії, «Принципи Торонто» як візійний документ, є вагомим планом дій, до якого слід дослухатися владі, зокрема виконавчій гілці, тому як це спільна декларація громадянського суспільства в Україні, що охоплює важливі сфери суспільного життя, які дійсно є пріоритетними задля ефективного реформування країни.

Однак, більшість рекомендацій виконуються частково, що свідчить про те, що документ, що має рекомендаційний характер не досить охоче дотримуються представники влади. Саме тому, важливо, на думку автора, запровадити новий механізм, який забезпечить дотримання планів та поглядів від громадськості-підписання меморандуму за результатами проведення конференції «Ukraine Reform Conference».

В такому випадку, меморандум буде виконувати юридичну функцію накладання зобов'язань на виконавчі органи влади щодо дотримання визначених дій, які будуть представлені та затвердженні на конференції.

Список використаних джерел

1. Міжнародна конференція з питань реформ в Україні. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/mizhnarodni-konferenciya-z-pitan-reform-v-ukrayini> (дата звернення: 28.11.2022).
2. Reforms in Ukraine: Progress and Priorities. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : веб-сайт. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reform%20office/Ukraine_Reform_Conference_II_web.pdf (дата звернення: 28.11.2022).
3. «Принципи Торонто»: ключові пріоритети проведення реформ в Україні на 2019–2023 роки. Коаліція Реанімаційний Пакет Реформ : веб-сайт. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/TORONTO-PRINCIPLES-ua.pdf> (дата звернення: 30.11.2022).
4. «Принципи Торонто»: директор ЦЕДЕМ представив міжнародним партнерам програму реформ. Центр демократії та верховенства права : веб-сайт. URL: <https://cedem.org.ua/news/pryntsypu-toronto/> (дата звернення: 30.11.2022).
5. Міжнародна конференція з питань реформ в Україні, Вільнюс, липень 2021. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/mizhnarodni-konferenciya-z-pitan-reform-v-ukrayini/mizhnarodna-konferenciya-z-pitan-reform-v-ukrayini-vilnyus-lipen-2021> (дата звернення: 28.11.2022).
6. Моніторинг Реформ. UAReforms : веб-сайт. URL: <https://uareforms.org/monitoring> (дата звернення: 30.11.2022).